

“Volia parlar de la gent que, de manera sorda, va transformar el franquisme”

Jordi Puntí (Manlleu Osona, 1967), conegut pels seus llibres de narracions, publica a l'Editorial Empúries la primera novel·la, *Maletes perdudes*. És la història d'un pare que ha tingut quatre fills amb dones de països diferents.

—Quina va ser la primera idea de la novel·la?

—És difícil de dir-ne una de sola. Pot ser que la primera, primera, fos la història d'una noia que treballa a l'aeroport, és òrfena i combat la solitud robant maletes. Després se m'ajunta amb una segona, la de pensar si podia fer una novel·la amb una mudança que vaig fer, en què tres camioners alemanys d'origen turc van portar els objectes de la meua dona a casa, des de Munic a Barcelona. Vaig veure que estaven destrossats perquè havien passat per França i Itàlia i després havien d'anar a Portugal. Me'ls vaig endur a sopar i em van explicar la seva vida, la lleugeresa aquesta d'anar d'un lloc a un altre i no veure res. Vaig pensar que eren com turistes accidentals. Un exemple. Quan se n'anaven em van demanar on era el camp del Barça perquè els feia il·lusió de passar pel costat amb el camió.

—I aquesta segona idea és la que mana. La primera, que també aprofiteu, és accessòria, prescindible: el pare és camioner d'una empresa de mudança.

—Afegint-hi el fet que desapareix. Allò que vull explicar és la vida d'una persona que ha desaparegut a través dels qui l'han conegut.

—No hi ha un moment que un fill explica la vida del pare, que no coneix, com si fos un narrador omniscient?

—No. Sempre és a través de les mares.

—Les mares coneixen la vida, de petit i de jove, del pare?

—Sí. Al principi, les mares, quan descobreixen que no van ser úniques, decideixen desentendre-se'n, però confien als fills les seves experiències i els expliquen la vida, de jove i de petit, del pare, que els havia contat ell. La novel·la demana, i això és molt volgut, allò que se'n diu la suspensió de la credibilitat: has de confiar en els narradors si vols saber la història. Perquè allò que expliquen és un món tancat, que té sentit per si mateix.

—Hi ha una varietat de veus, amb canvis freqüents. Cal estar molt atent a veure qui parla.

Jordi Puntí publica la novel·la *Maletes perdudes*, a l'Editorial Empúries.

—Sí. De fet, el moment que aquesta novel·la, quan l'escrivia, comença a funcionar, és quan m'adono que serà plural. És a dir, els germans parlen alhora, com si fossin els Platters dalt l'escenari però amb el dret d'interrompre's de tant en tant per matisar o ampliar la narració.

—De temps en temps, apareix al relat un to irònic, d'humor, enmig d'un marc mitificador.

—Com que es tracta de completar un retrat sentimental, com si així poguessin oblidar que de petits estaven sols, la imatge que creen de la vida del pare és mitificada i idíl·lica. De tant en tant, quan en són conscients, els surt l'estirabot còmic, fins i tot d'autoironia, de riure's de si mateixos. Veig que us fixeu molt en l'engranatge, però allò que m'importa és que el lector hi entri i s'hi deixi portar. Que cada capítol tingui un ham perquè el lector piqui.

—Deixant de banda el misteri de la desaparició, funciona la xarxeria de saber com va viure el pare, recollit en un asil, a la Barcelona dels anys 50 i 60. És a dir, el costumisme.

—Aquest personatge no és cap heroi. Jo volia escriure sobre la gent que va transformar el franquisme d'una manera sorda i muda, sense grans gestes; gent a qui el dia a dia els collava tant que no tenien temps de ser antifranquistes. Llavors, per explicar aquesta mena de vides —i, de fet, totes les vides, no ens enganyem—, sovint les anècdotes i els detalls ens diuen molt més que no les grans decisions històriques; o, si més no, hi ha un equilibri entre totes dues coses. I, pel que fa al costumisme, té a veure amb la imatge de Barcelona, contrastada amb allò que es vivia als anys 60 a París, Londres i Frankfurt, on corrien vents de llibertat sexual.

—Us ha costat molt de ser fidel a la Barcelona dels 50 i 60, que no vàreu viure, o tant us fa que hi hagi algun anacronisme?

—Jo em refio de la documentació i l'he utilitzada molt, però només fins a un cert punt. Per a mi, la part històrica o els fets històrics són els fonaments per a poder imaginar, construir ficció i dir mentides. Si hi ha anacronismes no són volguts, però tampoc no em molestarien especialment.

Lluís Bonada